

NOTAT

Solbjerg Plads 3
2000 Frederiksberg

Tlf.: 3815 3815
Fax: 3815 2015
www.cbs.dk

Anvendelse af bedømmere (eksaminatorer og censorer)

28. november 2012
Rev. 17. 12. 2014

Prøver er enten interne eller eksterne.

TWH

Om disse to prøveformer står der i eksamensbekendtgørelserne¹:

Ved **interne prøver** foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere (eksaminatorer) udpeget af universitetet blandt underviserne på universitetet.

Thomas Werner Hansen
Chefkonsulent
Dir. tlf.: 3815 2677
twh.edu@cbs.dk

Ved **eksterne prøver** foretages bedømmelsen af en eller flere eksaminatorer og af en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Interne bedømmere

Censorbegrebet er således nu alene forbeholdt de ministerielt beskikkede censorer (tidligere oftest omtalt som 'eksterne censorer'). *Dermed findes der ikke længere interne censorer.* Ved interne prøver, hvor der medvirker mere end én bedømmer, kan det dog ved mundtlige prøver være hensigtsmæssigt fortsat at skelne mellem bedømmerne, således at én af disse er (hoved)eksaminator mens den anden er bi-eksaminator/medbedømmer.

Samtidig er de hidtidige bestemmelser om begrænsninger i anvendelsen af interne censorer selvsagt bortfaldet. Dette indebærer:

- De hidtidige regler, om at ansatte i visse stillingstyper (adjunkter, ph.d.-stipendiater og undervisningsassistenter) kun kunne anvendes efter individuel godkendelse af rektor, gælder således ikke længere.
Alle undervisere, der i kraft af deres ansættelsesforhold har eksaminationsret², kan altså nu anvendes som bieksaminatorer/medbedømmere.
For så vidt angår ph.d.-stipendiater bør man dog undlade at benytte dem som bieksaminatorer sammen med lærere, der er eller kan blive involveret i bedømmelsen af deres ph.d.-forløb (jf. sidste afsnit i notatet).
- Da bieksaminatorer /medbedømmere ikke længere er at betragte som censorer, er de heller ikke omfattet af 'armslænge-princippet'. *Man kan derfor godt anvendes som bi-eksaminator/medbedømmer selvom man har været involveret i det pågældende undervisningsforløb (uanset omfanget heraf).*

¹ § 20, stk. 2 og 3 i *Bekendtgørelse nr. 670 af 19. juni 2014 om eksamen og censur ved universitetsuddannelser (eksamensbekendtgørelsen)* og § 33, stk. 2 og 3 i *Bekendtgørelse nr. 1519 af 16. december 2013 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser.*

² Bortset fra undervisningsassistenter (u.ass.) har alle lærerkategorier pr. definition eksaminationsret. Det samme gælder normalt også for u.ass, men der kan dog være u.ass., som er ansat uden eksaminationsret.

Censorer (eksterne censorer)

Beskikkelse

Det fremgår af bekendtgørelserne, hvorledes censorerne beskikkes.

For så vidt angår *bachelor-, kandidat- og masteruddannelser* gælder³:

§ 56. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering beskikker censorerne efter indstilling fra censorformandskabet.

Stk. 2. Censorformandskabet rådfører sig med universiteterne inden indstillingen, der sker under hensyntagen til bestemmelserne i § 48 og § 55.

Stk. 3. Censorerne beskikkes for 4 år ad gangen, jf. dog stk. 4. Ved hver ny beskikkelsesperiode udskiftes mindst en fjerdedel af censorerne i censorkorpset. Der kan inden for perioden beskikkes supplerende censorer, herunder i de tilfælde hvor nye godkendte uddannelser skal tilknyttes censorkorpset, jf. § 47, stk. 3.

Stk. 4. Censorformandskabet kan i særlige tilfælde beskikke censorer til enkeltstående censuropgaver.

§ 48. Censorkorpset skal sammensættes sådan,

- 1) at det samlede korps dækker alle de fag/fagelementer, der indgår i uddannelserne/centralt fag, og de ansættelsesområder, som uddannelserne sigter mod,
- 2) at der indgår personer, der har deres hovedbeskæftigelse uden for universiteterne på et af de ansættelsesområder, uddannelserne sigter mod,
- 3) at der tilstræbes en ligelig fordeling af kvindelige og mandlige censorer, og
- 4) at der for de uddannelser/centralt fag, hvor det er relevant, indgår censorer tilknyttet udenlandske universiteter.

§ 55. For at blive beskikket som censor skal personen have

- 1) en relevant forskningsbaseret uddannelse på kandidatniveau,
- 2) indgående og aktuelt kendskab til fagområdets videnskabelige discipliner, herunder fagets teori og metoder,
- 3) specifik kompetence inden for et eller flere faglige delområder, som indgår i uddannelsen/det centrale fag, og
- 4) aktuel viden om uddannelsens/det centrale fags anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

For så vidt angår *HD-uddannelsen* gælder⁴:

§ 22. Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte beskikker censorerne til de eksterne prøver, jf. § 32, stk. 3, efter indstilling fra uddannelsesinstitutionerne eller censorformandskabet i overensstemmelse med kravene i § 23, stk. 1. Styrelsen kan beskikke andre censorer end de af uddannelsesinstitutionerne indstillede.

Stk. 2. Censorerne beskikkes for 4 år ad gangen. Ved hver ny beskikkelsesperiode udskiftes mindst en fjerdedel af censorerne i censorkorpset. Der kan dog inden for perioden beskikkes supplerende censorer.

§ 23. En censor skal have

- 1) indgående og aktuelt kendskab til uddannelseselementets forudsætninger, mål og metoder,
- 2) specifik kompetence inden for et eller flere faglige delområder, som indgår i uddannelsen, og
- 3) aktuel viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

³ Jf. *Bekendtgørelse nr. 666 af 24. juni 2012 om eksamen og censur ved universitetsuddannelser (eksamensbekendtgørelsen)*

⁴ Jf. *Bekendtgørelse nr. 714 af 27. juni 2012 om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser*

Anmodning om beskikkelse af censorer rettes til censorformandskaberne og sendes til det relevante censorsekretariat:

Sekretariatet for De Erhvervsøkonomiske Censorkorps

Tuborgvej 164, C-004
2400 København NV

Klaus Lynbech, email: sekretariat@censorerne.dk, tlf.: 8716 3279
<http://censorerne.dk>

Censorsekretariatet for Erhvervskommunikation og -sprog

Aarhus Universitet - Business and Social Sciences
Fuglesangs alle 4, S 442
8210 Aarhus V.

Henrik Pers, email: hepe@asb.dk, tlf.: 8715 2492
<http://www.au.dk/censor>

På censorsekretariaternes hjemmesider kan man læse mere om proceduren for beskikkelse af censorer og finde blanketter til brug herfor.

Anvendelse (udpegning til de konkrete censoropgaver)

Det fremgår af bekendtgørelserne, at fordelingen af opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset foretages af censorformandskabet efter samråd med universitetet.

I praksis foregår dette ved, at censorerne udpeges på baggrund af bestilling gennem Censor IT, der drives af censorsekretariatene på vegne af formandskaberne. Alle censorer, der udpeges via systemet er beskikket.

Brugeroprettelse til systemet foregår ved henvendelse til det relevante censorsekretariat.

Specifikke begrænsninger i anvendelsen af en given bedømmer

Ovenstående angiver de generelle regler, der gælder for anvendelse af interne og eksterne bedømmere.

Ved udpegning af en bedømmer til en given bedømmelsesopgave, bør man dog tillige være opmærksom på, om der er forhold, der i det konkrete tilfælde betinger, at den pågældende ikke kan eller bør anvendes som bedømmer. Det drejer sig navnlig om:

Inhabilitet

Bedømmernes virke er omfattet af forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet, hvilket bl.a. indebærer at en person ikke kan optræde som bedømmer, hvis

- der består et nært familiemæssigt tilknytningsforhold til eksaminanden
- bedømmelsen vedrører en opgave, der omhandler et produkt el. lign., som bedømmer har en økonomisk interesse i
- der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om bedømmerens upartiskhed (f.eks. nært venskab eller konstaterbart uvenskab)

Kammeradvokaten har i juni 2004 på videnskabsministeriets foranledning udarbejdet et "Notat om inhabilitet ved eksamination på grund af privat-økonomiske interesser", der nærmere beskriver grænserne for inhabilitet.

Det påhviler bedømmeren at underrette CBS, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om pågældendes habilitet.

Det er CBS (Legal), der træffer afgørelse i sager om inhabilitet. I de tilfælde, hvor CBS statuerer inhabilitet, og der derfor skal udpeges en alternativ censor, orienteres censorformandskabets sekretariat herom, inden der (gennem Censor IT) udpeges en ny censor, med henblik på at formandskabet kan se begrundelsen for afgørelsen, og - såfremt man ikke er enig i denne - kan komme med bemærkninger hertil.

Afhængighedsforhold mellem bedømmerne

Det er afgørende for tilliden til at eksamensresultater er retvisende, at står 'frie og lige' i forhold til hinanden under bedømmelsesarbejdet, og ikke mindst under voteringen. Man bør derfor undgå at sammensætte bedømmere, hvor den ene er eller kan forventes at blive involveret i bedømmelsen af den anden, eller hvor der i kraft af ansættelsesforhold, instruktionsbeføjelser eller økonomiske interesser består et over/underordningsforhold.

Det påhviler bedømmerne at underrette CBS, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om, hvorvidt det er foreneligt med ovennævnte principper, at de foretager bedømmelse sammen.

Thomas Werner Hansen